

Geen datum voor Romero

Er is nog geen datum voor de zaligverklaring van de Salvadoraanse aartsbisschop Oscar Romero (1917-1980). Dat heeft het aartsbisdom San Salvador bekend gemaakt naar aanleiding van berichten dat die al volgend jaar zou plaatsvinden. "De paus heeft geen datum of jaar genoemd, maar wij hopen dat het voor 2017 is", aldus de vicaris-generaal van San Salvador, Jesus Delgado tegenover *La Prensa Grafica*. Hij ontkrachtte daarmee uitspraken van de jezuïet en bevrijdingstheoloog Jon Sobrino, leider van het pastoraal centrum 'Monseñor Romero' aan de Centraal-Amerikaanse Universiteit UCA. Die verklaarde onlangs dat de paus aan aartsbisschop José Luis Escobar zou hebben toegezegd dat de zaligverklaring in 2015 zou plaatsvinden. Paus Franciscus heeft onlangs gezegd dat het zaligverklaringsproces volgens "normale weg" verloopt en dat er geen hindernissen meer zijn. Oscar Romero werd in 1980 tijdens een Eucharistieviering aan het altaar doodgeschoten. De precieze achtergronden daarvan zijn nooit helemaal opgehelderd. (KN/KNA)

'Pauselijke hofstaat is voorbij'

Volgens de abtprimate van de benedictijnen, Notker Wolf, is de tijd van de "pauselijke hofstaat" voorgoed voorbij. In een interview met de *Passauer Neuen Presse* zegt Wolf (74) dat de baroktijd met Benedictus XVI is afgesloten. Met zijn terugtreden heeft paus Ratzinger bovendien het pausschap tot "normaal menselijk niveau" teruggebracht. Paus Franciscus gaat op die weg voort, aldus het hoofd van de benedictijnen. Tegelijkertijd hebben beide pausen een grote geestelijke invloed op de Kerk. Benedictus XVI deed dat onder meer op het gebied van de liturgie terwijl Franciscus meer de armoede benadrukt. Ook maakt de huidige paus meer werk van het synodale begrip waarbij hij niet alleen de bisschoppen betreft, maar ook de leken. "Van een puur lerende Kerk naar een luisterende", aldus Wolf. Volgens Wolf kampt de katholieke Kerk in Duitsland met een geloofscrisis "zonder dat die voldoende erkend wordt". (KN/KNA)

Mexico: Kerk eist opheldering

De Mexicaanse bisschoppen eisen een diepgaand onderzoek naar de verdwijning van 43 studenten. Opdrachtgevers en daders moeten optimaal worden bestraft, aldus een verklaring na afloop van de bisschoppenconferentie van afgelopen maandag. De rechtsstaat moet iedere vorm van geweld, illegale activiteit, corruptie, straffeloosheid en banden en medeplichtigheid van overheidsinstanties met de georganiseerde misdaad stopzetten, aldus de verklaring. Vorige week werden de verbrande stoffelijke resten van de 43 studenten aangetroffen. Die werden eind september tijdens een demonstratie in Iguala door de politie opgepakt in opdracht van de burgemeester en in samenwerking met een lokale drugsbende. Ze werden vermoord en verbrand. Tot nu toe zijn zeventig verdachten, onder wie het burgemeestersechtpaar en tientallen corrupte agenten gearresteerd. (KN/KNA)

Zalige Marthe Robin?

De zaligverklaring van de Franse mystica Marthe Robin (1902-1981) is een stap dichterbij. Paus Franciscus heeft vorige week vrijdag een decreet gepubliceerd waarin hij de heroïsche deugdzaamheid van Robin erkent. Marthe Robin was van haar 21ste tot aan haar dood bedlegerig door een chronische hersenontsteking (encefalitis). Door de ziekte raakte zij verlamd en verloor zij haar gezichtsvermogen. Robin heeft vele jaren op niets anders geleefd dan op de heilige communie. In 1936 stichtte zij met een priester de gemeenschap Foyer de Charité, leefgemeenschappen voor leken en priesters die geroepen zijn om te leven volgens de geest van de zaligsprekingen in dienst van de evangelisatie. In het Limburgse Thorn zit een Nederlandse gemeenschap van Foyer de Charité. Ook van zeven andere dienaars en dienaressen Gods, voor wie een zaligverklaringsproces loopt, werd het decreet gepubliceerd. De acht mogen nu worden vereerd met de titel 'eerbiedwaardig'. (KN/CNA)

'Ondraaglijk lijden is subjectief criterium'

Beeld: Nieuwsuur

Ethicus Theo Boer in een uitzending van Nieuwsuur.

Theo Boer was negen jaar lang lid van een Regionale Toetsingscommissie Euthanasie (RTE) en zag zo'n vierduizend dossiers langskomen. De ontwikkelingen van de laatste jaren stemmen hem sceptisch over het euthanasiebeleid in Nederland.

De euthanasiewet moet op de schop, stelde Theo Boer vorige week volgens *Trouw*. In een interview omschreef hij de werkwijze van de Levensindekliniek als 'systemisch onzorgvuldig'. *Katholiek Nieuwsblad* sprak met de Lindeboom hoogleraar Ethiek van de Zorg aan de Theologische Universiteit Kampen.

Heeft u kritiek gehoord van (huis) artsen, die niet in de Levensindekliniek, maar in hun praktijk geconfronteerd worden met een stijgend aantal euthanasieverzoeken?

"Zeker heb ik dat. Hier en daar kwam je opmerkingen tegen dat men euthanasie emotioneel ingrijpend vond. Er wordt rondom een euthanasie vaak een dag of een dagdeel geblokkeerd voor de eigen verwerking. Veel artsen zijn ook alert op eventuele druk door familie. Vermoedens daarvan leiden er soms toe dat de arts een euthanasie zelfs nog even uitstelt. Sommige artsen noteren ook dat ze het soms heel bijzonder vinden om op deze

wijze een patiënt te kunnen helpen."

U heeft kritiek op het criterium 'ondraaglijk lijden'. Wat mankeert daaraan?

"Andere landen bouwen in hun regelingen inmiddels de voorwaarde in dat iemand terminaal ziek moet zijn. Men wil voorkomen dat de praktijk onbeheersbaar wordt. Nederland kent dat criterium niet, maar houdt het bij 'ondraaglijk lijden'. Het lastige daarvan is dat het een subjectief criterium is. Moet je je überhaupt wel van buitenaf een oordeel over de ondraaglijkheid aanmatigen? Ik besef dat het criterium van terminaal lijden weliswaar objectiever is, maar wel weer andere nadelen heeft."

Hoe kijkt u aan tegen pleidooien voor het toestaan van euthanasie bij kinderen, dementerenden en psychiatrische patiënten?

"Wij zijn er in Nederland altijd trots op geweest dat euthanasie alleen mogelijk was bij mensen die volledig wilsbekwaam zijn. Dat criterium wordt nu alsnog aan allerlei kanten aangevochten. Bij dementie bijvoorbeeld hoor ik de laatste tijd steeds meer pleidooien om mensen op basis van een tevoren opgestelde wilsverklaring euthanasie te geven. Gaan we die weg op, dan is het een kwestie van tijd of mensen zeggen: 'Waarom zouden we de dementerende mevrouw Jansen, met die wilsverklaring, wel helpen, en meneer De Jong, die er nooit één invulde maar er nog veel ellendiger aan toe is, niet?'"

Is euthanasie soms niet een eenzaamheidsvraagstuk?

"Eenzaamheid kwam ik in de laatste twee jaar in precies één op de tien dossiers tegen. Dat wil niet zeggen dat het de hoofdreden was, maar het deed de zaak geen goed.

Het probleem is dat we enerzijds steeds meer betrokkenheid van mantelzorgers verwachten, anderzijds worden mensen juist uitgenodigd om de arbeidsmarkt op te gaan. Dit is wel één van de meest erbarmelijke omstandigheden: niet alleen in dossiers, maar ook om me heen zie ik hier en daar een onnoemelijke eenzaamheid. Vanuit die mensen gezien is hun leven inderdaad zinloos."

Wordt euthanasie verheerlijkt: een 'gezellige dood met naasten'?

"Dat kom je in de dossiers zelden tegen, maar we kennen wel de verhalen. Een bekende zei me dat verschillende van haar oudere vriendinnen al met hun huisarts in onderhandeling zijn over een euthanasie op termijn. Velen doen dat omdat ze angstig zijn voor ondraaglijk lijden; sommigen doen het omdat ze euthanasie een keurige, beheersbare dood vinden. Van alle redenen vind ik die laatste nog wel de moeilijkst invoelbare."

Wat adviseert u een land dat nu euthanasie zou willen invoeren?

"Met wat ik nu weet, zou ik eerder kiezen voor het 'model Oregon': minder medische bemoeienis, en levensbeëindiging alleen bij terminaal lijden. Ik raad internationale gasten inmiddels aan om even te wachten tot in Nederland een open discussie is gestart over de voors en tegens van de huidige praktijk. Een euthanasiewet komt niet alleen voort uit een bepaalde moraal maar draagt er op zijn beurt ook weer aan bij."

*In 2013 schreef u in *Trouw* over een morele zorgplicht. Als we meer voor elkaar zouden zorgen, uit liefde, niet omdat het moet, zouden er dan minder euthanasieverzoeken komen?*

"Daar ben ik van overtuigd. Voor veel mensen die afhankelijk zijn van intensieve zorg is het tweewekelijkse bezoekje van de kinderen onvoldoende om zich mee op de been te houden. Wat mij nog het meest aanvliegt, is dat echte zorgzaamheid en familiale betrokkenheid vragen om een heel andere maatschappij." (MO)